

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
2/15. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2015. január 14.

A főtanácsnok indítványa a C-62/14. sz. ügyben
Peter Gauweiler és társai kontra Deutscher Bundestag

Cruz Villalón főtanácsnok szerint az EKB „Outright Monetary Transactions” programja főszabály szerint összeegyeztethető az EUMSZ-szel

Ezen összeegyeztethetőség attól függ, hogy az említett program alkalmazása esetén bizonyos feltételek teljesülnek-e

A 2008-ban kezdődött nemzetközi gazdasági válság 2010-ben az állampapírok válságává alakult át az euróövezetbe tartozó több tagállamban is. 2012 nyarán a befektetőknek a közös valuta fenntarthatóságára vonatkozó kétségei az ezen államok államkötvényei tekintetében alkalmazott kockázati prémiumok megállíthatatlannak tűnő emelkedéséhez vezettek, kritikus pénzügyi helyzet teremtve.

E kivételes helyzet veszélybe sodorta az Európai Központi Bank (EKB) monetáris politikájának fenntarthatóságát. Az EKB szeptember 6-án közzétett sajtóközleményében bejelentette az euróövezetbe tartozó tagállamok által kibocsátott államkötvények vásárlásának programjára vonatkozó megállapodás (OMT-program) elfogadását. A sajtóközlemény részletezi a program alapvető jellemzőit. Mindazonáltal, az e programot szabályozó jogi aktusokat mind a mai napig nem alkották meg.

Az említett program keretében az EKB bejelentette, hogy kész arra, hogy az euróövezetbe tartozó tagállamok államkötvényeit vásárolja a másodlagos piacon, a következő feltételek mellett: (i) az érintett tagállamoknak részt kell venniük az Európai Pénzügyi Stabilitási Eszköz (ESFS) vagy az Európai Stabilitási Mechanizmus (ESM) pénzügyi támogatási programjában, amely programnak lehetőséget kell biztosítania arra, hogy az ESFS vagy az ESM az elsődleges piacon vásároljon; (ii) az ügyletek a hozamgörbe legrövidebb határidejein belül összpontosuljanak; (iii) nincsenek előre meghatározott mennyiségi korlátozások; (iv) az EKB ugyanolyan bánásmódban részesüljön, mint a magánhitelezők, és (v) az EKB kötelezi magát a teljes többletlikviditás sterilizálására.

Egyes német politikusok, jog- és gazdaságtudományi oktatók, egy újságíró és egy civil szervezet keresetet nyújtottak be a Bundesregierunggal (német szövetségi kormány) szemben a Bundesverfassungsgerichthez (német szövetségi alkotmánybíróság; BVerfG), arra hivatkozva, hogy alapvető jogaik sérültek azon okból, hogy a német kormány nem nyújtott be megsemmisítés iránti keresetet az Európai Unió Bíróságához az OMT-program bejelentésével szemben. A Die Linke párt pedig az alkotmányos szervek közötti peres eljárásra irányuló keresetet nyújtott be a BVerfG-hez azzal a céllal, hogy a Bundestag mozdítsa elő az OMT-program hatályon kívül helyezését.

A BVerfG történetének során első ízben terjeszt előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a Bíróság elé, és az OMT-program jogszerűségét vitatja. A BVerfG először is azt kérdezi, hogy az említett program monetáris politikai intézkedés helyett nem inkább az EKB hatáskörébe nem tartozó gazdaságpolitikai intézkedésnek minősül-e. Másodsorban a német bíróság kétségbe vonja, hogy a hivatkozott intézkedés tiszteletben tartja a monetáris finanszírozásnak az Európai Unió működéséről szóló szerződésből eredő tilalmát. A BVerfG kétségei nagyobb általánosságban az EKB-nek az olyan kivételes helyzetek, mint a 2012 nyarán fennálló helyzet kezelésére vonatkozó hatáskörével kapcsolatos kérdést vetnek fel.

Az EKB azt állította, hogy annak ellenére, hogy „nem szokásos” és kockázatot is magában hordozó intézkedésről van szó, az OMT-program hatáskörén belül marad. Az EKB szerint az OMT-program közvetett célja annak lehetővé tétele, hogy újból hatékonyan alkalmazhassa monetáris politikai eszközeit – közvetlen célja pedig az, hogy a helyzet rendezése érdekében csökkentse a tagállamok államkötvényeinek kamatlábait. Ezzel szemben a német felperesek, valamint maga a BVerfG is úgy ítélik meg, hogy a program valódi célja, hogy az EKB-t „végső hitelezővé” tegye az euróövezet tagállamai számára.

A mai napon ismertetett indítványában Pedro Cruz Villalón főtanácsnok hangsúlyozza, hogy a monetáris politika tervezése és végrehajtása az EKB kizárólagos hatáskörébe tartozik. Az EKB rendelkezik a feladatai ellátásához szükséges technikai ismeretekkel és értékes információkkal, amelyek jó hírrel és a nyilvános kommunikációval együtt lehetővé teszik, hogy az elvárásokat oly módon kezelje, hogy a monetáris politika impulzusok ténylegesen elérjék a gazdaságot. Ezért **az EKB-nek széles mérlegelési mozgástérrel kell rendelkeznie az EU monetáris politikájának tervezése és végrehajtása tekintetében, és a bíróságoknak rendkívül tartózkodóknak kell lenniük az EKB tevékenységének felülvizsgálatát illetően, mivel nem rendelkeznek azon sajátos ismeretekkel és tapasztalatokkal, amelyekkel az EKB rendelkezik e területen.**

A főtanácsnok úgy ítéli meg, hogy **az OMT-program nem szokásos monetáris politikai intézkedés.** Mindazonáltal a nem szokásos intézkedések e típusának tiszteletben kell tartania az elsődleges jog meghatározott rendelkezéseit (például a tagállamok monetáris finanszírozásának tilalmát), különösen pedig az arányosság elvét.

A főtanácsnok ezenfelül megállapítja, hogy az OMT-program egy be nem fejezett intézkedés, mivel a 2012. szeptember 6-i sajtóközleményben csak annak alapvető technikai jellemzői kerültek megfogalmazásra, és alakszerűen nem fogadták el és konkrét alkalmazására sem került sor. A főtanácsnok tehát ennek alapján végzi el elemzését.

Az arra vonatkozó, előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdést illetően, hogy az OMT-program valójában inkább gazdaságpolitikai, mintsem monetáris politikai intézkedésnek minősül-e, a főtanácsnok úgy ítéli meg, hogy az OMT-program célkitűzései főszabály szerint jogszerűek és megfelelnek a monetáris politikának. Mindazonáltal, tekintettel arra a jelentős szerepre, amelyet az EKB játszik a pénzügyi támogatási programokban (tervezés, jóváhagyás és rendszeres felügyelet), meghatározott körülmények között előfordulhat, hogy tevékenysége túlmutat a gazdaságpolitika pusztán „támogatásán”. Ezért, ha az OMT-program alkalmazásra kerül, **az EKB-nek, annak érdekében, hogy megőrizze monetáris politikai jellegét, tartózkodnia kell attól, hogy közvetlenül részt vegyen az érintett tagállam tekintetében alkalmazott pénzügyi támogatási programban.**

A főtanácsnok hangsúlyozza, hogy **az EKB-nek megfelelően indokolnia kell az olyan nem szokásos intézkedés, mint az OMT-program elfogadását, egyértelműen és pontosan meghatározva az azt igazoló rendkívüli körülményt.** Tekintettel arra, hogy ez az igazolás nem szerepel a 2012. szeptember 6-án közzétett sajtóközleményben, **amennyiben a program a gyakorlatban megvalósításra kerül, mind az azt formába öntő jogi aktus, mind pedig annak alkalmazása elegendő kell, hogy tegyen az említett indokolási követelményeknek.**

A főtanácsnok kiemeli, hogy **az OMT-program alkalmas** az érintett tagállamok államkötvényei kamatlábainak csökkentésére, amely csökkentés lehetővé teszi, hogy az érintett tagállamokban bizonyos mértékben rendeződjék a pénzügyi helyzet oly módon, hogy az EKB nagyobb biztonság és stabilitás által jellemzett körülmények között hajtsa végre monetáris politikáját. Hasonlóképpen, a főtanácsnok úgy ítéli meg, hogy az OMT-program szoros értelemben véve **szükséges és arányos**, mivel az EKB nem vállal olyan kockázatot, amely szükségszerűen fizetési képességhez vezetné. A főtanácsnok felhívja a figyelmet, hogy ezen értékelés az OMT-program tényleges alkalmazásának esetén érvényes, ezért elemzését a 2012. szeptember 6-i sajtóközleményben található elemekre korlátozza.

Ezért, Cruz Villalón főtanácsnok véleménye szerint az EKB által bejelentett OMT-program, amint az a sajtóközleményben szereplő technikai jellemzőiből következik, nem sérti az

arányosság elvét, és jogszerűnek minősíthető, azzal a feltétellel, hogy alkalmazása esetén szigorúan tiszteletben tartják az indokolási kötelezettséget és az arányosság elvéből eredő követelményeket.

A második kérdést illetően – a monetáris finanszírozásnak az EUMSZ-ben előírt tilalma – a főtanácsnok megvizsgálja, hogy annak lehetővé tételével, hogy az EKB az euróövezetbe tartozó tagállamok államkötvényeit vásárolja a másodlagos piacon, az OMT-program sérti-e a tagállamok adósságinstrumentumai közvetlen megszerzésének e tilalmát. A főtanácsnok rámutat, hogy ez a tilalom a gazdasági és monetáris unió alapjául szolgáló „alkotmányos keret” egyik alapszabálya, és ezért az ettől való eltéréseket megszorítóan kell értelmezni. Az EUMSZ nem tiltja az ügyleteket a másodlagos piacon (mivel ellenkező esetben megfosztaná az eurórendszert a monetáris politikával kapcsolatos feladatok megfelelő ellátásának egyik nélkülözhetetlen eszközétől), mindazonáltal megköveteli, hogy amikor az EKB beavatkozik az említett piacon, ezt olyan megfelelő garanciák mellett tegye, amelyek lehetővé teszik e beavatkozásnak a monetáris finanszírozás tilalmával való összeegyeztetését.

A főtanácsnok úgy ítéli meg, hogy jöllehet az OMT-program alkalmazása bizonyos mértékben elkerülhetetlenül arra ösztönzi a befektetőket, hogy államkötvényeket vásároljanak az elsődleges piacon, az EKB beavatkozása során különös óvatossággal fog eljárni a másodlagos piacon annak érdekében, hogy el lehessen kerülni azokat a spekulatív magatartásokat, amelyek megfosztanák hatékony érvényesülésétől az OMT-programot. A lényeg az, hogy az államkötvények vásárlására történő ösztönzés az intézkedés céljaihoz viszonyítva ne legyen aránytalan.

Végül a főtanácsnok hangsúlyozza, hogy a monetáris finanszírozás tilalma tiszteletben tartásának érdekében az OMT-programot úgy kell végrehajtani, hogy adott esetben lehetővé váljon, hogy az érintett államkötvények piaci árat érjenek el annak érdekében, hogy továbbra is tényleges különbség maradjon az államkötvényeknek az elsődleges piacon, illetve a másodlagos piacon történő vásárlása között. (mivel az államkötvénynek az elsődleges piacon való kibocsátását a másodlagos piacon közvetlenül követő vásárlása eltüntetheti a két piac közötti különbséget).

Így tehát Cruz Villalón főtanácsnok úgy véli, hogy **az OMT-program összeegyeztethető az EUMSZ-szel, feltéve, hogy – amennyiben alkalmazzák – az államkötvények piaci árának kialakulását lehetővé tévő időbeli körülmények között hajtják azt végre.**

EMLÉKEZTETŐ: A főtanácsnok indítványa nem köti a Bíróságot. A főtanácsnok feladata, hogy teljesen pártatlanul és függetlenül eljárva a rábízott ügy jogi megoldására vonatkozó javaslatot terjesszen a Bíróság elé. A Bíróság bírái most kezdik meg a tanácskozást a jelen ügyben. Az ítéletet későbbi időpontban hozzák meg.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az indítvány [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

A főtanácsnoki indítvány ismertetésekor készített képfelvételek elérhetők:

[„Europe by Satellite”](#) ☎ (+32) 2 2964106